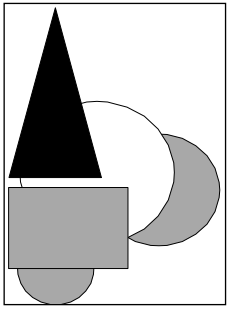

*STICHTING BMG
JAARVERSLAG 2011*

STICHTING BEHOUD VAN MONUMENTEN IN GAASTERLÂN-SLEAT

JAARVERSLAG 2011 VAN DE STICHTING TOT BEHOUD VAN MONUMENTEN IN DE GEMEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

De gemeenteraad heeft op 9 april 1991 besloten tot het oprichten van een stichting, die de naam “Stichting tot Behoud van Monumenten in de gemeente Gaasterlân-Sleat” draagt.

De notariële akte werd op 17 maart 1992 verleden bij notaris Mr. G.A. de Gelder te Balk.

Het besluit tot oprichting van de stichting is door Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân goedgekeurd bij besluit van 3 juni 1992.

De Rijksdienst voor de Monumentenzorg te Zeist liet op 22 juni 1992 weten dat de stichtingsakte voldoet aan de te stellen eisen om als een rechtspersoon te kunnen worden aangemerkt.

Het doel van de stichting is het bevorderen van de instandhouding van de monumenten als bedoeld in de Monumentenwet 1988, voor zover gelegen binnen de grenzen van de Gemeente Gaasterlân-Sleat.

De stichting is ingeschreven bij de kamer van Koophandel en Fabrieken in de Provincie Fryslân te Leeuwarden en is geregistreerd onder no. 41004215.

De formele juridische overdracht van de rijksmonumenten aan de Stichting BMG heeft op 26 november 2002 bij notaris Mr. A.J. Nicolai te Balk plaatsgevonden.

Bestuurders van de Stichting waren in 2011:

- Voorzitter:	de heer ing. J. Belksma te Rijs (raadslid)
- Secretaris+ administratie:	de heer J. de Vries te Balk (persoonlijke titel)
- Penningmeester:	de heer J.B. van Vegten te Balk (raadslid)
- Bestuurslid tot 28-11-2011	de heer R.J. Wielinga te Heerenveen
- Bestuurslid:	de heer B. Bonnema te Franeker (wethouder)
- Adviseur sedert 2008	de heer H. Haitsma (monumenten-ambtenaar gemeente Gaasterlân-Sleat)

De heer Rudolf Wielinga is op eigen verzoek en in verband met zijn gevorderde leeftijd, teruggetreden uit het bestuur. In december 2011 is op passende wijze afscheid van hem genomen.

In het verslagjaar werden 4 bestuursvergaderingen gehouden en wel op 31/1, 28/2, 21/5 en 3/10 en een drietal werkbijeenkomsten. Deze vonden plaats op 4/4, 4/7 en 5/9.

In het verslagjaar is er contact gelegd met vertegenwoordigers van de gemeenten Lemsterland en Skarsterlân. Het doel is na te gaan of het zinvol is het werkgebied van onze stichting BMG t.z.t. uit te breiden met de twee genoemde gemeenten, parallel aan de vorming van de nieuwe fusiegemeente De Friese Meren (voorlopige werknaam). Er is afgesproken om de contacten in 2012 voort te zetten.

Objecten

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste object-activiteiten van de BMG in het verslagjaar.

Poorten en bruggen in Sloten

De financiële afwikkeling van de restauratie van de poorten en bruggen in Sloten, die in 2010 heeft plaats gevonden, werd in dit verslagjaar afgerond.

Voor de nog uit te voeren werkzaamheden aan de poorten, voornamelijk werkzaamheden onder de waterlijn, moet nog financiering worden gevonden.

In 2011 zijn periodieke instandhoudingplannen vervaardigd voor de poorten in Sloten en bij het RCE subsidie-aanvragen ingediend. Zowel de aanvraag voor de Lemsterpoort als die van de Woudsenderpoort is in 2011 niet gehonoreerd, wegens ontoereikende middelen bij het Rijk.

Kerktoren te Harich

Uit de voorbereiding van de restauratie van de klokkenstoel in toren van de kerk in Harich bleek deze zich in een zeer slechte staat te bevinden. Bovendien werd duidelijk dat ruim een eeuw geleden de oude klokkenstoel werd afgetopt om ruimte te maken voor een soort nieuwe hulpconstructie die, fungeerde basis voor de nieuwe klokkenstoel en constructief werd opgelegd en ingemetseld in de torenmuren. Door het luiden van de klokken en de trillingen die daardoor ontstaan, trillen de stenen in de toren los; een zorgelijke situatie die gecorrigeerd moet worden.

Al in 2009 is een onderzoek gestart om te bepalen op welke wijze het beste kan worden gerestaureerd. Een bouwhistorisch- en dendrochronologisch onderzoek maakte hier o.m. deel van uit. Dit heeft geleid tot het plan om de huidige bovenste klokkenstoel in de toren te vervangen en zodanig op te leggen en te construeren dat de trillingen in de toren worden geminimaliseerd. De oorspronkelijke grotendeels vergane klokkenstoel kan daardoor in z'n huidige opstelling worden gehandhaafd. De Monumentencommissie heeft al in 2010 positief op de aanvraag gereageerd. De aangevraagde monumentenvergunning is eveneens verleend. De ingediende aanvraag om een rijksbijdrage in het kader van de BRIM is niet gehonoreerd wegens ontoereikend rijksbudget.

Kerktoren te Sloten

De aanvraag om een bijdrage in het kader van de BRIM, ingediend bij het RCE, is positief beschikt. In de herfst van 2011 is de toren helemaal opgeknapt.

Kerktoren in Wijckel

Voor dit object is, gecombineerd met het kerkbestuur een bijdrage aanvraag ingediend in het kader van de BRIM. Hierop werd positief beschikt. De onderhoudswerkzaamheden zijn in het verslagjaar opgestart en zullen in het winterseizoen 2011 starten en grotendeels in 2012 worden uitgevoerd en afgerond.

Kerktoeren te Balk

Aan de toren in Balk (Brêahûs) was herstelwerk aan de leien-dakbedekking en enig ander herstelwerk noodzakelijk. Inmiddels zijn de werkzaamheden afgerond. Een fors aantal leien is vervangen. Verrotte houten delen van de geprofileerde betimmering is hersteld en het nodige schilderwerk is uitgevoerd.

Kerktoeren te Sondel

- Najaar 2010 werden aan de toren zichtbare gebreken geconstateerd. De haan bleek schuin te hangen na een flinke storm en ook de torenspits zelf stond niet te lood. Uit veiligheidsoverwegingen is toen de haan tijdelijk verwijderd. De spits bleek op 1/3 van de top scheefstand te vertonen veroorzaakt door bouwkundig verval van de koningstijl. Op de spits is, tegen inwatering, een tijdelijke waterdichte voorziening geplaatst om verdere schade te voorkomen. Voor dit object is BRIM- aanvraag ingediend samen met het kerkbestuur waarover inmiddels positief is beschikt.
- Eventuele verhoging van de toren is aan de orde gesteld/ respectievelijk is hiervoor een verzoek ingediend bij onze stichting door de de Protestantse Gemeente ONS, ondersteund door Plaatselijk Belang Sondel. Voor 1956, het bouwjaar van het huidige object, was deze toren hoger, een situatie die men in Sondel graag terug zou willen zien. Ons bestuur heeft op grond van de statuten van de BMG besloten hiervoor geen extra middelen te gaan inzetten. Voor zover beschikt zal wel het reguliere onderhoudsbudget over voor enkele nader te bepalen kalenderjaren ingezet kunnen worden. Dit omdat tegelijk met gedeeltelijke nieuwbouw het onderhoud over die periode vervalt. Een werkgroep is in 2011 gestart met een onderzoek naar de haalbaarheid van de plannen van de initiatiefgroep. Deze groep is samengesteld uit de Protestantse Gemeente Ons (1x kerkrentmeester) het Plaatselijk Belang Sondel (1x haar voorzitter) en namens de BMG door de voorzitter en de secretaris.

Toren te Nijemirdum

Er is voortgang geboekt in de voorbereidingen voor het herstel van het voeg- en metselwerk. Het deels optredend voortijdig verval van de eertijdse restauratie en de daarmee samenhangende extra kosten- en aansprakelijkheidskwesties zijn onderzocht en hebben inmiddels geleid tot principe-afspraken met de destijdse uitvoerende partners. Hierdoor ligt het in de verwachting dat in 2012 dit object zal worden gerestaureerd.

Kerktoeren te Oudemirdum

De haan op de spits is rechtgezet, voorzien van een nieuwe verflaag en terug geplaatst. In het komend voorjaar zal het houtwerk worden schoongemaakt, waarnodig hersteld en geschilderd.

Klokkenstoel te Mirns

De klokkenstoel is in het voorjaar helemaal opnieuw geschilderd.

Klokkenstoel te Ruigahuizen

De klokkenstoel is in de loop van het jaar helemaal opnieuw geschilderd

Kerktoeren te Elahuizen

Voor de toren in Elahuizen is een Brim beschikking. Enkele jaren geleden bleek dat er scheuren in de luidklok van de toren van Elahuizen zaten. Dit werd door het kerkbestuur opgemerkt omdat de klank van de luidklok opeens een andere toon lieten horen. In het verslagjaar is de klok uit de toren verwijderd en naar Koninklijke Eijsbouts Klokkengieterij en Fabriek van Torenuurwerken te Asten afgevoerd om te worden hersteld. De klok is in de herfst van 2011 weer opgehangen. Gelijkzeitig zijn er reparaties aan de toren uitgevoerd en is de dakruiter van een nieuwe verflaag voorzien.

Teernstrabrug Balk (Luts)

In het verleden is voor de Teernstrabrug een beschikking ontvangen op grond van het Brim. In 2011 zijn er onderhoudswerkzaamheden aan de landhoofden gepleegd. Zo is een groot deel van het voegwerk hersteld, is op een landhoofd van een nieuwe natuurstenen afdekking aangebracht en heeft herstel aan het siersmeedwerk plaats gevonden.

Raadhuis

In het verslagjaar heeft het bestuur besloten dat het raadhuis in 2012 opnieuw moet worden geschilderd. Vooral de kozijnen op de begane grond en de natuurstenen ornamenten bij de hoofdingang zijn aan een verfbeurt toe. Het raadhuis zal, na uitgevoerd onderhoud, weer de uitstraling hebben die het verdient.

De gemeente Gaasterlân-Sleat, huurder van het Raadhuis, heeft vanwege de naderende gemeentelijke fusie, met ingang van 1 januari 2014 de huur opgezegd. Het bestuur beraadt zich in de voorliggende periode op de geldelijke consequenties voor de stichting BMG.

Museum Stédhûs Sleat

Aan het voormalige stadhuis Sloten heeft in het verslagjaar geen noemenswaardig onderhoud plaatsgevonden omdat die werkzaamheden een jaar eerder werden uitgevoerd.

Brim aanvragen

In 2011 zijn aanvragen voor een instandhoudingssubsidie ingediend voor:

- a. de dakruiter Herenwal 52 te Sloten; is gehonoreerd
- b. de Lemsterpoort te Sloten; is afgewezen
- c. de Woudsenderpoort te Sloten; is afgewezen
- d. de toren Stinsenwei 16 te Harich; is afgewezen

De reden van afwijzing is geweest dat de budgettaire middelen van het rijk ontoereikend waren om de aanvragen te honoreren.

Jaarrekening

Penningmeester J.B. van Vegten heeft in 2011 heeft jaarrekening 2011 en de meerjarenbegroting 2012 e.v. , bij de goedkeuring van dit jaarverslag, reeds bij de gemeente Gaasterlân-Sleat ingediend.

Postadres

De Stichting heeft haar postadres aan de A. Stellingwerfstraat 4, 8561 CL Balk. Het rekeningnummer bij de ING bank is 2373456.

Balk, 17 januari 2012.